

KÁRPÁTI LAPOK

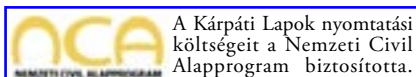
A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

Idényvégi összefoglaló

A Kárpáti Lapok nyomtatási költségeit a Nemzeti Civil Alaprogram biztosította.

Élménybeszámolók

A jövő szezon sikere nemcsak a természettől függ, hanem elsősorban attól, hogy tovább terjed-e a hóágyúk alkalmazása, hogy a hivatásos természetvédők belátják-e, ezek semmiféle kárt nem okoznak, viszont hozzájárulnak ahhoz, hogy többen élhessenek egészségesebben, és hogy kevés pénzünket ne kizárólag külföldön költsük el. Hazánkban még alig kihasznált lehetőség a téli idegenforgalom, pedig magasabb hegyeinken, a hókészítő berendezések elterjedésével a nyárit meghaladó hosszú, karácsonytól március végéig terjedő, három hónapos téli szezont lehet teremteni. Ez munkahelyeket biztosít, csökkenti a betegségeket és az ezzel járó kiadásokat, sőt az életet is meghosszabbítja. Vagyis nemzeti ügy. (6. old.)

Perge Ferenc ismételten megörvendeztetett minket, egy régmúltban tett túrájának képes beszámolójával. Akkor még Jugoszláviában volt a hegyvidék, 1991 óta Szlovénia térképén találjuk. (2. old.)

Vízitúrázóink az idén a Kőrörok hajkait csapkodták evezőikkel. Eröss Árpád foglalta össze a négy nap eseményeit. (9. old.)

A Kárpát Egyesület Ifjúsága a Gödöllői dombságon tett két sétáját összegezte Majer Zsuzsanna. (12. old.)

A történelmi Magyarország várait sorban felkereső Orbán Imre küldött ismertetőt Appony váráról (16. old.)

Júliai-Alpok Kranjska Gora felől (Szlovénia)

Egy izgalmas magashegyi túra:

A Juliai-Alpok keresztezése

Egy pénteki napon indultunk gépkocsival, Letenyén keresztül Kranjska-Gorára, hol autónkat egy üdülő parkolójában letároltuk biztonsági okokból. Innen gyalogosan mentünk fel a Planica völgy végében lévő (10-12 km) Tamar-hütte turistaházhoz (1108 m), mely egyébként autóval is megközelíthető, de akkor visszafelé kell felgyalogolni érte a völgyben.

Tamar-hütte, mögötte a Mojstrovka és a Jalovec

Maga a ház a völgy felső végében, az erdőhatár közelében, egy szép tisztáson áll. Mögötte a Mojstrovka (2363 m) függőleges mészkőfala és a Jalovec (2643 m) tüként meredő fehér, (esetleg délutáni rózsaszín megvilágításban), hatalmas piramisa, szinte giccsesen szép látványa nyugtözi le az ide látogatót.

A házban „matracláger” vettünk igénybe, és másnap reggel indultunk a Sleme hágót keresztezve a Vrsic hágó felé, szép tiszta, napfényes időben.

Hátizsákjaink nem voltak túlzottan megterhelve, mivel ez alkalommal csak magashegyi túrát tervezünk, mászás nélkül.

Másodízben ízben jártam e környéken. Első alkalommal mászásokat is beiktattunk és akkor ezért a sok „schloss”-tól zsákjaink is lényegesen nehezebbek voltak. Akkor 12 napot, most csak 7-et szántunk a remélhetőleg élvezetes túrára.

Reggeli után a házat elhagyva, a ritkuló fenyvesben indultunk felfelé a völgyben, mely rövid idő után kettéágazott és balra egy, jól látható, szurdokszerű repedésben folytatódott, a felette húzódó széles párkány felé, mely a Mojstrovka falai alatt vezetett fel a Sleme-hágóra.

Évekkel ezelőtti túránk alkalmával ebben a szurdokban összefüggő, meredek firnlejtő volt, egészen a felfelé húzódó párkány kezdetéig. Mára a hóból egy maréknyi sem maradt, az évek során bekövetkezett felmelegedés miatt.

Óriási lecsiszolódott mészkőtömböket, szikladarabokat, fatörzseket, ágmaradványokat kerülgetve jutottunk el a széles rámpán haladó jól jelzett ösvényig.

E tapasztalat ismételtén bizonyította számomra, hogy földünk légrétege (legalább is az utolsó évtizedekben), melegedőben van. Az Alpokban lévő gleccserek megrövidülése, a Kilimandszáró kráterjében lévő jég megszűnése, a Tátrában és itt a Juliai-Alpokban lévő óriási, évszázados firnmezők eltűnése (ezeket saját szememmel láttam és tapasztaltam), mind-mind azt jelentik, hogy melegszik légterünk. Hogy aztán ez a periodikus lehűlés és felmelegedés, vagy a légterünkben felgyülemlett szennyeződés következménye, azt csak a jövő fogja eldönteni.

A Sleme-hágóba felvezető ösvényről visszapillantva, remek kilátás nyílik az alattunk lévő Planica-völgyre és az impozáns Jalovecra.

Az előző itt jártamról rengeteg rhododendron (azálea) bokor léte maradt meg bennem. Most is volt belőlük, de nem oly nagy mennyiségben, mint akkor. A bokrok méretei is kisebbek lettek. Vajon ez is a nedvesség csökkenésének következménye?

Mikor felérkeztünk a hágóba, meglepve tapasztaltuk, hogy az akkori óriás nagy hómezőből, mostanra szétszórt hófoltocskák maradtak csak, a sziklafalak árnyékos tövében.

A jelzett ösvény balra kikerüli a hófolt helyén maradt nagy moréna halmazt. Ez ugyan most valamivel könnyebb útvonal, de hosszabb, mint annak idején volt.

A hágó túlsó széléről már le lehet látni a Vrsic hágóba (1650 m) és megdöbbenve tapasztaltuk, hogy a hágót átszelő országúton a gépjárművek százai parkolnak. Sajnos a motorizáció megnövekedése, az autós turista forgalmat is megtöbbszörözte.

Vrsic-hágó

Mikor leérkeztünk a mintegy 2 km-re lévő hágóba, megijedtünk a tömegtől. Az út melletti házat szinte megközelíteni sem lehetett annyian voltak körülötte. Itt meg sem próbálkoztunk a szálláskereséssel. Innen alig 10 percnyi járásra, egy domb tetején, 1725 m-en, van egy másik turistaház a Postarska-Koca. Ott kaptunk szintén matraclágeres elhelyezést.

A ház teraszáról jól le lehet látni a Vrsic hágóra és a hasonló nevű másik házra is, mely légvonalban alig van 2-300 méterre. Remek kilátás nyílik minden irányban. Jól látható az érkezési irányból a Sleme hágó és az onnan levezető út, szemben Mojstrovka oldalában lévő óriási kőkuloár, melyen annak idején egy nagy, több száz méteres hófolt volt és ugyanebben az időszakban (augusztus), még szítek rajta. Most csak a hegyre felvezető kítaposott ösvény szerpentinje látszott. Hó egy tenyérnyi sem maradt. A teraszról előtűnt a további útvonal egy része is a Razor felé, mely megkerüli a Prisojnik nagy tömbjét.

Első túránk alkalmával a Vrsic házban két éjszakát töltöttünk. Közben megmásztuk a Prisojnik-ot (2547 m) az Ablakos gerincen keresztül. Szép, nem nehéz mászó útvonal, gyönyörködtető panorámával. Emlékszem rengeteg enciánt (tárncis) és havasi gyopárt találtunk, fotóztunk és szedtünk. Akkor még nem volt fokozottan védett virág. Most már csak borsos büntetés árán lehet ezeket szedni, ha egyáltalán még találhatóak.

Reggel tiszta, de csípős időre ébredtünk. A Prisojnik lefutó gerincét elérve már sütött a nap. Visszapillantva még egyszer láthattuk a Sleme és a Vrsic hágót, mind a két turistaházat, valamint a Sleme hágótól idáig megtett út teljes nyomvonalát.

Tovább haladva, a Prisojnik oldalát keresztezve, egyre jobban kitarulkozott az előttünk lévő, völgyet lezáró Razor (2601 m) félelmetesnek tűnő óriás, szinte függőleges sziklafala. Már az előző itt jártamkor sem akartam elhinni, hogy azon a falon jól járható turistaut viz. Pedig van nem is akármilyen.

A Prisojnik oldalában egyenesen, egyenletes emelkedéssel vezet az ösvény, a mintegy 3 km-re lévő Razor, függőleges falának bal oldala felé. Ahogy közeledtünk, úgy rajzolódott ki a falon egy fordított „Z” rajzolatú repedés egyre jobban látható alakzata. Kezdtet világossá válni, hogy útvonalunk ebben a „Z” alakzatban vezet felfelé.

Ösvényünk kikanyarodott a sziklafal bal sarkába, ahonnan jobbra indult egy meredek de aránylag széles rámpa a fal közepe felé. Ott, ahol nagyon meredeké, vagy igen kitétté, vált az út, fogózkodó kampókat és összekötő láncokat építettek be, ezzel biztosítva a közlekedők biztonságát. Ettől függetlenül a tériszonnal küszködőknek ez egy izgalmas szakasz lehet.

Razor „félelmetes” fala

„Ferráta” a Razor falában

A sziklafal közepe táján egy kiszögélesen fordul az út meredeken visszafelé, majd feljebb ismét egy forduló után értünk fel a Razor hágóba. Innen háztízcsákó nélkül, 15-20 perc alatt, könnyű mászással elérhető a csúcs is.

A hágóból és a csúcsról szép kilátás nyílik mindkét oldalra. Nyugatra, ahonnan jöttünk és keletre, a Pogacnikov ház felé, mely innen már látszik alattunk, vagy 500 m szintkülönbséggel lejjebb. Jól látható mögöttünk, a Jalovec, a Mojstrovka, a Prisojnik. Kicsit balra a Skrlatica (2738 m), előttünk pedig a Pogacsnikv ház fölött, a hegység legmagasabb pontja a 2863 m-es Triglav és tőle egy kicsit jobbra 2568m-es Kanjavec.

Hó itt sem volt csak egy nagyon meredek, kezdetben jégalapú törmelékletjőn cikkcakkozott le az ösvény, számtalan fordulóval. Késő délután érkezünk le a 2052 m-en lévő házhoz, az izgalmas, de rendkívülien látványos átkelés után. Szállásfoglalás után nagy főzést, evés-ivást rendeztünk a ház teraszán és utána gyorsan lefeküdtünk, mert következő napon is izgalmas útvonal várt ránk.

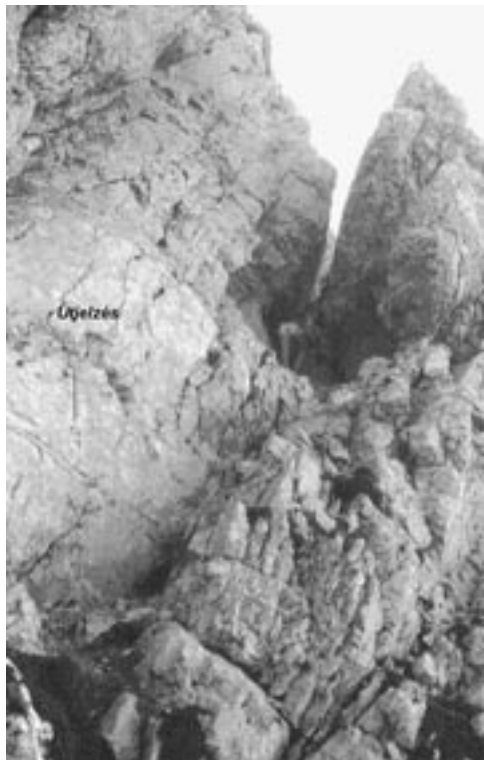
Negyedik napunk reggelén kényelmesen megreggeliztünk és aránylag későn 8 óra után indultunk tovább. Két emelkedő szintű hágó keresztvezése után a harmadik hágóban lévő Dolic turistaház volt az aznapi cél.

A közelben lévő Savalna hágóját gyorsan elértük még árnyékos viszonyok között. A Következő Luknja hágó előtt jókora szintet veszítettünk, onnan kellett felkapaszkodni az 1758 m magas hágóba, többször igénybe véve a kampókat és láncokat. Innen jelzett mászó útvonalon elérhető a Triglav is és onnan továbbhaladva szintén jelzett úton a Dolic ház.

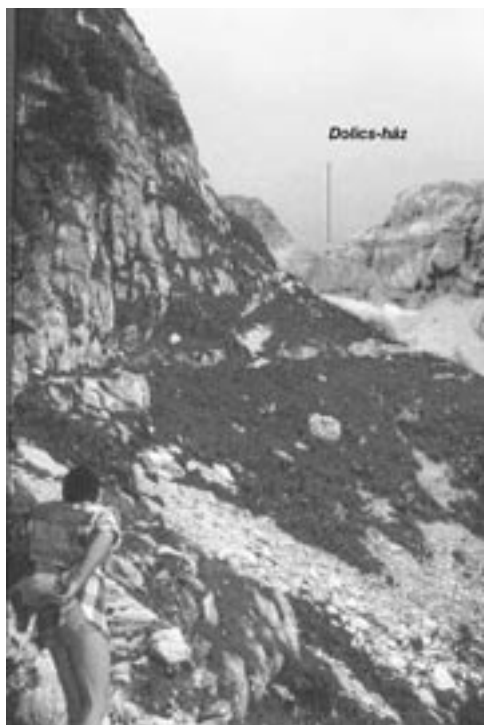
Mi a Triglavot kihagytuk és a Luknja hágó után, a Triglav tömbje alatt hosszan és meredeken húzódó úton egyenesen a Dolic felé vettük az irányt, mivel erősen befelhősödött. Lehűlt a levegő, villámlott és dörgött az ég, kiadós zivatar volt kialakulóban, de megúsztuk elázás nélkül egészen a házig.

Reggel tervszerűen folytattuk utunkat. Innen is vissza lehet menni a Triglav-ra (a legkönnyebb kijelölt és biztosított mászó útvonal), de ha tovább kívánjuk folytatni túránkat, akkor ugyanide vissza kell jönnünk.

Ezen a napon már könnyebb útvonal várt ránk. A széles Hribarice hágóba kellett csak feljutnunk és on-

Nehéz út a Plemenica-hágóba

„Sétány” a Dolics-házhoz

nan már végig csak lefelé mennünk. A hágó 2357 m-es magassága ellenére csaknem hó mentes, az egy-két mélyedésben összegyülemlett nagyobb hófolttól eltekintve. A hágó nyugati pereméről már beláthattunk a Triglav-tavak völgyének, felső katlanába. A völgy nagyjából északról délre húzódik a Kanjavec tóvétől, a Komarca-Prsivec (a Száva völgy meredek letörése) felső pereméig és hét tó terül el benne szép sorjában, melyeknek közös lefolyása van az utolsó tóig. Ott a tó felesleges vize eltűnik a föld mélyében, és később jelenik meg a több száz méteres, szinte függőleges letörés tövében, a Száva forrás képében.

A hágóból kicsit jobbra kivehető a Kranjavec gerincén a Prehodavchi-turistaház, a teraszán sütőkészítő turistákkal. Felett a Triglav és a Razor csúcsai látszóttak, valamint alattunk, a keresztbe húzódó völgy fenekén, a legfelső négy tó sötétkék, ezüstösen tükröződő víztükré.

A turistaházhoz nem mentünk fel, mert kiesett útvonalunktól, valamint elég nagy szintvesztéssel érthettük volna el.

A mi útvonalunk a második és harmadik tó között ért le a völgy fenekére és fordult balra, a hatodik tó partján lévő házhoz (1683 m), aznapi célunkhoz.

Kora délután érkeztünk a szép környezetben lévő, Triglavski-Koca kényelmes turistaházhoz. Elhelyezkedés után kikézdünk a tó partjára és élveztük a táj és a környezet szépségének hangulatát.

Reggel szokásosan 7 óra körül indultunk tovább lefelé. Az utolsó tó (Crno-jezero) körül ciklámeneket fényképeztünk majd azt elhagyva, a fák között értük el a leszakadás peremét. Alattunk egy 5-600 m-es, szinte függőleges sziklafal tátongett, melyen rafinált tekervényekkel vezetett le, a drótkötelekkel, falba vert kampókkal, mesterséges lépcsőkkel és kapaszkodókkal biztosított út. Tulajdonképpen nem túlságosan nehéz, jól járható, de feltétlen szédülésmentességet igényel.

Akinek tériszonya van, az ne vállalkozzon erre a szakaszra. Van egy másik, de hosszabb út is. A Triglav-tavi háztól jobbra egy szintén jelzett ösvényen, a Komni-ház felé kell menni, és onnan leereszkedni a Száva forráshoz. Erre nem olyan meredek, de legalább 3-4 órával hosszabb az út, amit ugyan a Komni-háztól le lehet rövidíteni egy felvonó igénybevételével.

A Komarcon lejövő út, közvetlen a Száva forrás mellett vezet és több helyen, rá lehet pillantani a vízesés forrásának katlanába. A forrás egy nagy sziklasarokból előtörő, nagytömegű vízuhatag, mely egy nagy átmérőjű üregből, 25-30 m magasból, vízeséséként zúdul a sziklafal tövében kialakult kis tavacskában, nagyon látványos módon. Innen patak-

Hribarice-hágó

ként folyik a közeli Bohini tóba, onnan Bohini-Száva néven folyik tovább a Bledi tóba, ahonnan már Száva folyóként távozik. Belgrádnál ömlik a Dunába, csaknem olyan széles folyóként, mint maga a Duna.

Leérkezve nagy turista tömegbe botlottunk. Bementünk a vízeséséhez és gyalog végigsétáltunk a Bohini tó partján a tó végéig. Innen indul a fülkés felvonó a Zlatorogra és tovább a Vogelre, a környék felkapott sí centrumába. A felvonó nyáron is üzemel és nagyon szép kilátás, nyílik a kabin felső állomásáról, a tóra és a tó felett, a Juliái-Alpok legszebb csúcsaira.

A tó végén buszra szálltunk és bementünk Bohinka-Bistrica-ra. Ott megvettük a vasúti jegyet Jesenice-ig, de útközben kiszálltunk Bledbe megnézni a tavat és a parton a sziklatoronyra épült lovagvárat. Mindkettő igazi látványosság, de ezt a látványt még lehet fokozni, ha veszi az ember a fáradságot és felmegy a vár udvarára és a mellvéd tetejéről, pillant le a tóra és környékére. Tovább utazva Jesenicére, buszra szálltunk és úgy érkezettünk vissza Kranjska-Gorára a kocsinkhoz.

Triglav-tavak egyike

Ez a hegyi túra nem túlzottan megerőltető. Ha mászásokat is tervez az ember, akkor természetesen több idő szükséges, valamint a zsákok is lényegesen nehezebbek lesznek, amit ajánlatos figyelembe venni.

Perge Ferenc

Összegezés a sídény végén

Atélen mondogattam: ha így halad a globális felmelegedés, akkor az unokám újból királyt választhat a Duna jegén. De komolyra fordítva a szót: ezen a télen a városokban szokatlanul hideg volt, a Dunán újra megjelentek a jégtáblák, hegyeinkben viszont a hótakaró épp csak elegendő volt. A hideget is kihasználva a két mesterséges óra épült síközpont, az 500 méter magasságot alig meghaladó Eplény, és a 7-800 méteren fekvő Mátraszentistván rekord-számú látogatót vonzott, mert kitűnő havat tudott biztosítani a közönségnek. Sokan jöttek rá, hogy kevesebb pénzből, itthon is lehet élvezni a telet, és itthon is lehet jól karbantartott, kezelt sípályákat találni. Az iskolák is építhetnek erre: a hóágyúk jóvoltából e két terepen biztos a hó, lehet ide sítanfolyamokat, síszünetidőt tervezni – a külföldi áraknál jóval olcsóbban!

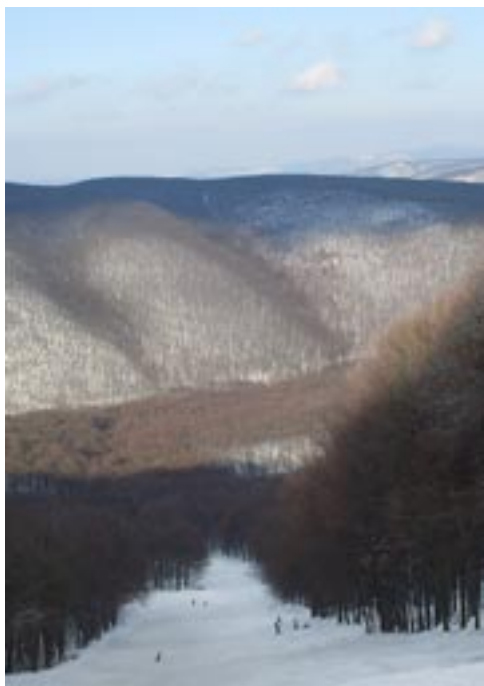
Az MKE védnökséget vállalt a Budapesthez közeli Dobogókő (40 km) és Nagy-Hideghegy (65 km) síterepei fölött. Ez önkéntes pálya-előkészítésből, a sítutak és a havas pálya gondozásából áll. Mindkét terep a természetes hótól függ, de miközben Hideghegyen már elkészült egy kis szakaszra alkalmas, mestersé-

ges havat előállító berendezés, Dobogókő esetében egyelőre nemcsak a pénz, de a víz is hiányzik ehhez. Ugyanakkor a Dobogókő Alapítvány példamutató odaadással minden lehető megtett a minél hosszabb üzemeltetés érdekében: hókotróval gyűjtötte össze a

környékről, majd szórta rá a pályára a havat. Amikor fogyóban volt a hó, itt az MKE sízői is hozzájárultak a pótláshoz és a könnyebb, elkerülő útszakasz

karbantartásához. Emellett az egyesületünk tulajdonában lévő motoros szánt is tartós kölcsönbe adtuk Dobogókőnek, hogy szükség esetén a mentésben és a szállításban rendelkezésre álljon. A levezető síutak tisztítása, bővítése mindkét terepen folyt és folytatódik a jövőben is. Viszont jó volna, ha tagságunkból jóval többen vennének részt ezekben a munkákban, annál is inkább, hogy ezek az utak a többi évszakban is jól szolgálják a turistáskodás ügyét.

Idén is bebizonyosodott, hogy ha a Természet esélyt ad Hideghegynek (némi havazással), abból a Hegy csodát tesz. A korai havazások eredményét a nagy melegek sajnos elvitték, de január végétől lassan

és biztosan hízni kezdett a hótakaró. Az északi pályák most elkészült új nagy liftje így be tudott indulni. A hótakaró vastagsága legfeljebb közepes volt, a hideg miatt nehéz volt a tömörítése, de egészen március 15-ig minden nap jó havon lehetett sízni és négy felvonó állt a közönség rendelkezésére. Volt egy átmeneti olvadás, már az üzemeltető is azt hitte, vége az idénynek, bezárta a síközpontot, de újabb kisebb havazások jóvoltából nem érte csalódás azt, aki mégis fölment, majd – láss csodát – február végén újra kinyitották a hegyet. Sajnos elég kevesen éltek a jó lehetőségekkel, amiben az elégtelen tájékoztatásnak is volt szerepe. A többi sítérp honlapja állandóan friss volt és bízta a közönséget, míg Hideghegy enyhén

szólvá is tartózkodó propagandát folytatott, mintha nem lett volna érdekelt a minél több látogatóban. Noha a MKE sízői csak önzetlen támogatók Hideghegyen, és nem vágnak sem nagy tömegekre, sem nagy sorbaállásokra, mégis sajnálják, hogy sok régi látogató elmaradt, újak, fiatalok pedig kevesen jöttek. Persze ott volt a konkurencia, nem az Alpok vagy a Tátra (az más kategória), és nem is a Kékes vagy a Galya, hanem a jóval alacsonyabb Eplény és a valamivel alacsonyabb Mátraszentistván – ahol a mesterséges hótakaró és a jó propaganda komoly tömegeket vonzott. Ebben a versenyben a sokkal jobb természeti adottságokkal rendelkező Hideghegy idén lemaradt. Miért? A késedelmes internetes tájékoztatás mellett továbbra is nehézkes a följutás: a két kényelmetlen katonai teherautó a reggeli órákban legfeljebb ha ötven személyt tud föl szállítani, az inóci autóparkolóból már nem is vitték föl a várakozókat. A pályák kezelése (nemcsak ratrakkal, de adott esetekben lapáttal, ahogy Dobókőn történik) is minimális volt.

Amikor sokan a Hargitán élveztük a nagy, friss havat, Hideghegyen mindhárom pálya jól működött, de március 15-e után Sándor és József befutott. A hideghegyi honlap nem volt biztató: majd lesz tájékoztatás a hétvégi üzemelésről. Azt kellett volna üzenni: „a meleg ellenére igyekszünk az északi pályákat működtetni, tekintettel a jelenlegi jó hóviszonyokra, erre jó az esély.” *Csak 19-én, péntek este jelent meg a honlapon, hogy az északi pályák felső része sízhető, lesz felvonó!* A turistaházban azt hallottam, hogy a héten sokan érdeklődtek, de a jelek szerint nem biztatták őket. Talán azt sem tudta a személyzet, hogy

az északi pályán mekkora hó van? Ezek után nem csoda, hogy március 20-án, kellemes, napos, de főnt nem túl meleg időben csak négyen: Gyurka Botond, két gyermeke és én síztünk az egész hegyen! Pedig a hó az egész északi oldalt beborította, jól sízhető firn volt. Az északin nem is olvadt. Valójában a nagy északi pálya egészen lehetett volna sízni, lementem, meggyőződtem róla, vállalva a visszagyaloglást. *Kísígyekezettel, időben történő tájékoztatással 50-100 ember használhatta volna az északi pályákat és lifteket.* Még a kedvező, idényvégi tarifával is 3000 Ft jövedelem helyett 50-100 000 jött volna be!

A szép nap végén még kíváncsi voltam, meddig lehet lemenni sível, milyen állapotban van a síút. A taxi rét aljáig elég volt a hó, csak nem jártak rajta, és a meleg miatt lassú volt. A taxi réten a kezdők az egész hétvégén remekül használhatták volna a felvonós pályát, de egy lélek sem volt ott. Négy évvel ezelőtt hétvégeken 20-30 használó mindig akadt, pedig a taxi ház már akkor sem működött. Taxtól felel az út szélén volt még annyi hó, hogy eljussunk a síútig. Ott az általunk épített palló-rendszer áll, de a hatalmas víztömeg nem tud átfolyni alatta, hanem felette és mellette hömpölyög, egy rövid szakaszon el is mosta az utat. Sürgős beavatkozásra van szükség, ezt április 25-re tervezzük! A vízen átgázolva még lehetett siklani az úton, de az átfolyásoknál hiányzott a hó, majd végleg eltűnt, a parkolóig még 15-20 percet gyalog kellett megtenni.

Bánkúton a hírek szerint gyenge közepes volt a szezon, viszont Sátoraljaújhelyen a székes felvonó sípályájának egy részét műanyaggal borították be, így nemcsak télen lehet sízni, és már egy kevés hó esetén

is téli jellegű a sportolás. Kékesen idén az északi, meredek pálya is beindult, de érthetetlen érvelés tiltja azon a mesterséges hó alkalmazását, így pedig használhatósága néhány napra szorítkozott.

A március végi hirtelen hóolvadás, majd a kiadós esők, no meg a fakitermelők a hegyről levezető sítutakon komoly károkat okoztak, a lezúduló víz a legkritikusabb helyen ismét elmosta az piros X turistaút egy részét. Ezért április 25-én, az alkotmányos kötelezettségek letudása után, az MKE hét szője egy napi kemény munkával hidat épített a Hármaskörből induló patak fölé, helyreállította az elmosott útszakaszt, több helyen elvezette az utat sártengerré változtató és lefolyni nem tudó vizeket, sőt a síterepeken is végzett javító munkálatokat. A szépszájú arra járó kiránduló elismeréssel vegyes csodálkozással állapította meg, hogy Magyarországon még létezik a közösség érdekében végzett, ellenszolgáltatás nélküli munka.

Jeszenszky Géza, MKE
 fotók: Gyurka Botond, MKE

Kőrösök vízitúra

2010 április 29 – május 2
 (beszámoló)

0. nap: Április 29 – csütörtök

Kis csapatunk (Kedves Ferenc és Zsuzsanna a Csiki Erdélyi Kárpát Egyesület: Nagy Katalin - Háromszéki EKE, Füzi Levente és jómagam), csütörtök reggel indult neki annak a majdnem 500 km-nek ami elválasztott barátaink a PKE által szervezett, már hagyományossá vált vízitúra helyszínétől. Az idei túra a kettes és hármas Kőrös Békés-Dánfok – Halászlak (Szarvas) közti szakaszára esett a választás a tavalyi Ipoly és a tavalyelőtti Bodrog után.

A korai indulás után jó iramban haladva már du. 3 óra a találkozó helyszínére értünk a megbeszél 5 óra helyett. Időnk mint a tenger, így egy rövid ismerkedés, (a Duna tévé csapatával) majd sátorállítás után besétáltunk Békés központjába ebédelni és egy rövid városnézésre. Már népesebb társaság fogadott,

ahogy vissza értünk a kempingbe, a jelentkezők java megérkezett. Rövid ismerkedés és a másnapi program megbeszélése után hálósájkjainkba bújtunk.

1. nap: Április 30 – péntek

A vízreszállás reggel 10 órára volt beütemezve, így rövid eligazítás után mindenki kiválasztott magának egy rokonszenvesebb kenut és 2-es, 3-as csoportokba szerveződve megkezdtük a bepakolást, vízreszállást. Tudva azt, hogy a Csíki csapat az előző években már többször is („elázott”) vízbeborult, igyekeztünk mindent a lehető legjobban becsomagolni, főleg a hálósákokat. A leleményesebbje (Norbi és Laura) rögtönzött vitorla és „schwert” segítségével próbálta megúszni az evezést. Vízreszállás után kellett egy kis idő amíg bejártunk az evezési technikánkat, ez nagyjából sikerült is, így jó tempóban haladtunk Kőröstarcsa – második táborhelyünk fele. A folyó a hegyek közül az alföldre érve megszélesült és méltóságteljesen hömpölygött körülöttünk. A sodrás lassú, a 150 évvel ezelőtt elvégzett folyószabályozásnak köszönhetően. Nagyjából felúton kikötöttünk, itt volt az ebéddő, a

egy „gyors” alvás következett, - már csak azért is, mert a másnapi indulás 9:30-ra lett beütemezve. Időközben megérkezik a vitorlás kenu és legénysége akiknek különösen nem kellett a ringatás az alváshoz.

kitartóbbaknak pedig lehetőségük adódott egy 1880-ban épült szivattyúház berendezéseit megtekinteni. A szikrázó napsütés és a számunkra már kánikulának nevezhető meleg hamar vízre kényszerített bennünket, kisebb galibát csak a kenuba be-kiszállás okozott, a csúszós elázott meredek part miatt. Ebéd után az evezés is jobban ment, a harmadik híd után ki is kötöttünk a Kőröstarcsa-i kikötő – kempingben ahol Vámos Anikó irányításával közös főzőcskézés vette kezdetét. A munkából mindenki kivette a részét, két csapatba szerveződve sikerült kivitelezni az esti menüt ami a PKE-nek bográcsos töltött édeskáposzta; a tévéseknek pedig bagdulyás volt. Ismerkedéssel, beszélgetve fogasztottuk el a finom falatokat, majd

2. nap: Május 1 – szombat

Füzi Levivel úgy ébredtünk, hogy a munka ünnepe nem fogunk dolgozni semmit, tehát evezni sem fogunk, de a vérünkre vágó népes szunyoghád hamar mozgósított. Indulás előtt éltünk a felkínált lehetőséggel és benéztünk az árvízvédelmi töltés túoldalán levő tájházba, majd elkezdődött a mai evezés. Egy idő után újra ellustultunk (fogjuk a nagy melegre) és egy partmenti rönkhöz kikötve a kenu megmártóztunk a Kőrösben. Annak ellenére, hogy a víz hőmérsékletét 13-16 fokra saccoltuk többen is csatlakoztak, egyáltalán nem fáztunk és az erős napsütésnek köszönhetően hamar megszáradtunk. Számomra ez volt a vízútja fénypontja mert a lakhelyem (Csíkszereda) környékén május 1-én ilyen nem lehet bevállalni a hideg miatt. A fürdözést a mai második szakasz leeevezése követte majd partraszálltuk Gyomaendrőd mellett. Vadkempingezés, favágás-hordás és az esti bográcszás előkészületei következtek, a menü ma este krumpligulyás (pityókástokány) volt sörrel elnyomtatva. Amíg a kaja elkészült, néhányan besétáltunk a városba ahol sajt és túrófesztivál zajlott éppen. Belehallgattunk egy zajló jazzkoncertbe, sajtokat kóstoltgattunk, majd irány vissza a sátrainkhoz, ahol megvacsoráztunk a finom gulyásból, majd nyugovóra tértünk.

3. nap: Május 2 – vasárnap

Vízútjánk utolsó napján a vízszállítás még korábban, reggel 9-kor kezdődött. Ma eveztük le túránk leghosszabb szakaszát: 24 km-t, egészen Szarvas köz-eléig, ahol a Körösön végighaladó vasúti híd volt a

célállomás. Útközben a folyó szélesedett mivel bele torkollott a Sebes Kőrös, így utunk a továbbiakban már a 3-as Kőrösön haladt. Alkalmink volt megfigyelni néhány érdekesebb vízi madarat, a célbaérés előtt még egy rövid háziversenyre is futotta Magdi és a dokik, valamint a Duna tévé csapata ellen, amiből mi kerültünk ki győztesen mint rutinos kenusok 3 nap evezés után.

Egy változatos, múzeum – tájház látogatással színesített vízútjában volt részünk, csodálatos időben. Lehetőségünk adódott ismeretséget kötni néhány igazán értékes emberrel, köszönjük nektek PKE, remélem a jövőben is találkozunk hisz vár ránk a következő vizes kaland.

A vízútján készült fotók az alábbi linkre kattintva tekinthetők meg:

<http://picasaweb.google.com/erossarpad>

Eröss Árpád, Csíkszereda

Résztevők:

Vámos László (PKE), Dankaházi Bertalan (PKE), Vámos Péter, Reszegey Ágnes, Horváth Márta, Fehér Kata, Kuntner Gábor, Szabó Júlia, Pócsa Anna, Kaj István, Ablonczy Eszter, Domokos Attila, Mózes Miklós, Mózes Ilus, ? még egy fő, Kedves Ferenc Csiki EKE, Kedves Zsuzsanna Csiki EKE, Nagy Katalin Háromszéki EKE, Rudasy András, Vidó Róbert, Székegy Árpád, ? még valaki, Kébel Ádám, Mocsári László, Nagy Attila Norbert, ? Laura, Szilágyi Kovács Borbála, Kovács Péter Eröss Árpád Csiki EKE, ? Levente Csiki EKE.

Gödöllői dombok között

Medvelestől Mogyoródig

2009. november 14.

A veregyházi Medvefarmot nem őrzik vérmes medvék, de az odajutás – a több irányból érkező túracapat és a menetrendek párosítása – felért egy logisztikai nagydoktorival. A főtí szekció a vonaton csatlakozott hozzánk, de a Gödöllő irányából érkezőknek így is jó órányit kellett várniuk az ivacsi vasútállomáson, amelyből vagy negyedórányit a MÁV „szervezett” vonatkésés formájában.

Végül 25 fős létszámban mindnyájan gyönyörködünk egy kicsit az Ivacsi tavak partján, majd elindultunk a Medvefarm felé. Jó kilométernyi aszfalttaposás után a jegyárúsító faház kapuját döngöttük. Kissé bonyolult össze(vissza)számlálás belépőjegyváltás után kikerültünk egy rakás parkoló autót, konstatáltuk, hogy eső esetén egy kiállított kisvonat-kocsi és egy büfé védelmet nyújt, aztán máris a medvék kerítésénél találtuk magunkat.

Túravezetőnk 2000 tavaszán egy korábbi csapattal már meglátogatta a farmot. Akkor egyszerűen beszélgettünk a területre, és csak a medvék kifutója létezett, más állatokat és egyéb infrastruktúrát nem láttunk. Azóta farkascaládokkal és egy kondányi vaddisznóval is bővült a farm. Az utóbbiak egy hatalmas dagonyában tenyészték a büfé mellett, a farkasoknak pedig a medvék területe mellett volt több kifutójuk. A kerítések menti sétautakat is folyamatosan kikövezik, így a medvekarám hátsó részén sajnos eltűnőben van az a mocsaras terület, amelyen 10 éve alig tudtunk átgázolni, de egyben mocsári teknősök lakhelye volt. Remélhetőleg a járda megépítése után a többi rész megmarad mocsárnak teknőcöstül. Néhány látogató nálunk felkészültebben érkezett, így tanúi lehetünk egy egész farkasfalka csirkecombbal etetésének. A medvéket is etette egy család egy hatalmas lekvárfőző fakanál segítségével. Láthatóan jól van tartva az állatsereglet, és a farmot tovább építik-fejlesztik.

Ennyi etetés után mi magunk is megéhezünk, így szendvicss ebédelésbe fogtunk, majd nekiindultunk a Gödöllői-dombságnak. A környék sok látnivalóval

várja a turistákat, de elég ismeretlen terület, többnyire csak a helyi lakosság kirándul a ritka, jelzett turistautakon. Sajnos sok Pestről kiszabadult ember használja a területet kutyafuttatónak vagy kvadozásra-motorozásra a gyalogosan közlekedők nem kis ijedtségére. Mi visszamentünk az Ivacsi tavakhoz, megcsodáltuk az élővilágát, majd a tavak mentén húzódozó fenyesben fölfestett sárga jelzés mentén haladtunk. Míg gyönyörködtünk az őszi színpompában, betört közénk a civilizáció néhány crossmotoros képében, de szerencsére hamar odébbálltak.

Némi jelzéskeresés és néhány hétvégi ház után utunk egy nádas patak mentén folytatódott. Csapatunk gyorsabb tagjai hamar elvesztek a nádasban, ezért egy teljesen érthetetlen okból körbekerített terület rozszant lakattal ellátott kapuja mellett letáboroztunk bevárni a többieket. Néhány fáradtabb turista megpróbálkozott a kerítésnek támaszkodva pihenni, de ez a kapufa kidőlésének veszélyével járt, így inkább a fűbe heveredtek. Rövid gyaloglás után kitisztult a terep, két egymást keresztező szekérút felénk eső oldalán megleltük az utolsó sárga jelzést, de nem láttuk, hogy merre tovább. A jobbra látható széles, mély patakon átvezető gázlóra tekintve több túratárs rögtön megjegyezte: „Na, arra nem!” De a turistajelzés kiveszett a környékről, így a térképen néztük meg az útirányt. A sárga jelzés olyan szépen keresztezte a patakot, hogy el sem lehetett téveszteni, így meg kellett keresni az átjárót. A patak felé lejtő széles földút mellett volt egy keskeny csapás is, csak egy terebélyes fa miatt nem látszott, hogy ott van a farönkökkel kirakott átjáró. Sokat segített volna, ha erre a fára is fölfestenek egy irányított jelzést. Átgázolás következett, szerencsére a magas vízállás ellenére száraz lábbal megúsztuk a műveletet.

Utunk tölgyesek és rétek mentén folytatódott, majd egy kiépített tűzrakóhelyen uszonnaszünetet tartottunk. Az ellenség keze ide is betette a lábát, mert ülopadok nem léteztek, csak egy nagy asztal tartotta magát a szomszéd fának támaszkodva, és a körbekerített tűzrakóban elég sok nem éghető szemét volt – de legalább nem szétdobálva. Kidőlt, esőzattá fatörzsekre ültünk uszonnázni, majd hatalmas gombáktól övezett

út mentén haladtunk tovább egy felhagyott homokbányaig. A bánya egyik fala magasra emelkedett az út fölé, és mászásra hívogatta harcedzett fiainkat. A terepet láthatólag crossmotorozásra használták de most csak mi tartózkodtunk a környéken, így nyugodt szívvel bejárhattuk a magaslatokat, míg egyes túratársaink Zoli segéd-túrávezetőnkkel gombagyűjtésbe fogtak.

A turistaút nyílt terepen folytatódott, a réten nem sűrűn találkoztunk jelzéssel, így itt is a térképre hagyatkoztunk: egy távvezeték oszlopa mutatott irányt. Ezért figyelmen kívül hagyva az összes arra kacsázó utat – bár egyesek rossz irányban elindultak az egyikén, és némi kiabálásba került, míg rájöttek, hogy merre haladunk – egyenesen megcéloztuk a távvezeték oszlopát. A jelzősfestők itt sem jeleskedtek: bár 3-4 földút szaladt össze a környéken, és rossz irányba indulva alaposan el lehetett tévedni, egyikén sem volt fölfestve sárga jelzés, megint a térképre és a távvezetékre hagyatkozva tudtuk betájolni magunkat. A jelzéssel kb. 200 méterrel távolabb találkoztunk egy fán, amikor már megtaláltuk a helyes utat. Sajnos rajtunk kívül sok szemetelő is megtalálta, mert átlag 50 méterenként hatalmas kupacokkal találkoztunk, amelyekben az ócska ruhától a megunt tévéig és számítógépig minden látható volt, és amellet, hogy nagyon elcsúfították a tájat, a bokánkat is többször veszélyeztették, mert mind a turistaút mentén tartózkodott. Talán ezért próbáltak elterelni a jelzősfestők is, hogy a területet elkerülve a közeli műútra tévedjünk rá?

Ami késik, nem múlik: az erdőből kiérve kb. 100 métert az előbbi műúton kellett volna megtennünk, de a forgalom ebben elég hatásosan megakadályozott, ezért ezt a távot az erdőben törtetve tettük meg. Utunkba állt ugyan egy újabb széles, nádas patak, de a nádban talált csapáson bolyongva fölfedeztünk egy beton átereszt, ahol átmászhattunk a patak túloldalára, és rövid nádasban bókálás után kiértünk a túloldali földútra. Ezen haladva már csak keresztezni kellett a forgalmas utat, majd az autópálya alatt átsétálva az aszfaltút egyenesen bevezetett a sorompóval – kapuőrrel ellátott, körbekerített Szentjakab lakóparkba. Az ör úgy látszik, szokva volt a turistákhoz, mert mindjárt megakadályozott abban, hogy betévedjünk a falu(?) utcáira: A bejárati sorompóval szemben az út túloldalán máris a kijárat sorompóhoz terelt bennünket, ami olyan hermetikusan

elzárta az utat, hogy a legkisebb gyermekünk sem fért el mellette, mindnyájunknak vagy alatta, vagy fölötte kellett átmásznunk. Zoli segéd-túrávezetőnk segíteni akart a kisebbeknek, ezért leemelte a sorompót, de a kapuőr az esetet rongálásnak minősítve majdnem megtámadta. Szerencsére még az incidens előtt szót értettünk egymással, és természetesen a sorompót is visszaemeltük a helyére, miután mindenki átjutott rajta. Szentjakab lakói vagy sok rongálóval találkoztak már, vagy nagyon féltősek, mert az egész települést teljesen körbekerítették. A kerítés a régi Tölgyes, most Szentjakab HÉV-állomásig követett bennünket.

Az állomáson uzsonnaszünetet tartottunk, és megpróbáltuk kideríteni, hogy alkalmi gombászainknak milyen gombát sikerült begyűjteniük. Leginkább a tinórufélélre hasonlított, de nem szivacsos spóratesztű hanem lemezes gomba volt. Telefonos segítséget kértünk Tényi Gyuri gombászakértő túratársunktól, de látatlanban ő sem tudott biztosat mondani, így tudatlanok maradtunk. Uzsonna után elbúcsúztunk Marikától, Esztertől és Matyitól, mivel ők innen HÉV-vel mentek haza, mi pedig zöld jelzésre váltottunk, hogy Mogyoródra jussunk. A jelzősfestők itt sem álltak a helyzet magaslatán, a tölgyesi hétvégi házak között egy jelzést sem láttunk, sőt a kis utcák között is sok a zsákutca, így rövid „ismerkedjünk falvainkkal” jellegű kolbászolás következett. Szerencsére néhány utcányi zártkert között elég nehéz eltévedni, így hamarosan zöld utat taposhattunk. A jelzősfestés sűrűsége mit sem változott, de a HÉV sínek jó iránymutatónak bizonyultak, és az alkonyatban hamarosan feltűntek Mogyoród szélső házai is. Egy homokba süppedős úton elkanyarodtunk a sínektől, kb. 200 méter után utcát értünk és elballagtunk a mogyoródi HÉV állomásig. Itt a főtí szekció buszra, a pestiek pedig HÉV-re szállva hazatértek.

Résztevők: Búr Márk, Gergely Zsanett, Hegedüs Gáborné Irénke, Hegedüs Krisztián, Hamara Andrea Kertes Balázs, Kertes József, Kuti Mária, Téglás Eszter, Téglás Máttyás, Kutsera Imre, Kutserané Edit, Kutsera Kristóf, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Ruzsa Magdolna és lánya, Lili, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, ifj. Szabó László, Verókné Szép Éva, Verók Mónika, Verók Barbara, Verók Bernadett, Verók Vivien

Mogyoródtól Isaszegig

2010. március 27.

A hosszú tél után végre tavaszi napsütésben folytathattuk össze félbehagyott bolyongásunkat a Gödöllői-dombságban. A jelzések „sűrűsége” miatt néha tévelygésnek is minősíthetjük tevékenységünket, de egyes területek előzetes bejárása némileg könnyített a csapat helyzetén, és büszkén jelenthetjük, hogy elértük kitűzött célunkat!

Utunk isaszegi végén Zoli segéd-túravezetőnk a Hanák családdal karöltve bőszi bozótirtásban és favágásban jeleskedett Dány környékén, ezért úgy terveztük, hogy ha sikerül találkoznunk, akkor a segítségükkel betekintést nyerhetünk az isaszegi struccfarmra.

Első célpontunk a mogyoródi HÉV-állomástól zöld Δ jelzésen félórás sétával és kevés mászással elérhető Gyertyános-hegy volt mind a 326,2 méteres magasságával, és a rajta álló Szent László – kilátóval. A kilátó aljában lovagkirályunk faragott szobra fogad, a környezet pedig piknikezésre hívogat kiépített szalonnasütő hellyel. A kilátóban a kis magasság ellenére körpanoráma fogad: a Budai hegyektől a Dunakanyar hegységein, a Főti Somlyón és a Cserháton át egészen a Mátraig gyönyörködhattunk a hegyek látványában. A táj mellett a Hungaroringen zajló versenyeket is innen szokta nézni a nagyerdemű, sajnos sok törekeny emléket hagyva maga után, de szerencsére egyetlen sörösüveg-cserépbe sem léptünk bele. Széles, jól jelzett úton tértünk vissza a faluba, majd zöldre váltottunk, és a Tölgyes-Szentjakab HÉV-állomásig gyalogoltunk rajta. Jelzéssel ugyan ritkán találkoztunk, de össze már idetaláltunk ellenkező irányból. Csak egy útépités és a hozzá tartozó markológép próbálta utunkat állni mindjárt Mogyoród határában. Nem járt sikerrel, így hamarosan uzsonnaszünetet tarthattunk a tölgyesi állomás peronján.

Innentől zöldjelzés-keresésre adtuk a fejünket: az 1991-es térképen szereplő, és túravezetőnk emlékeiben élő helyen éppen 2-3 méter magas áthatolhatatlan újulat-erdő fogadott, így újból kóvályogtunk egy kicsit a tölgyesi házak között – vendégmarasztaló hely ez! Végül a sínek alatti alagúton át vezető útról ágazott le a jelzés egy öreg tölgyes és egy irtás közötti földúton. Bátran elindultunk rajta, élveztük a meleg napsütést és a tavaszi élővilágot egészen az első kanyarig. A jelzés a térképen és

a terepen is azonos irányba térült, csak éppen 100 méter után egy vad- (vagy inkább turista?) beeterő helynél belevesztett a bozótosba. Így visszaküzdöttük magunkat a kanyar előtti földútra, és a térképen piros +, a terepen felfestetlen jelzésen haladtunk tovább a gödöllői országútig. Gondoltuk, hogy nehéz lesz átkelni a forgalmas úton, de az autótúra becsatlakozó épülő autópálya felhajtójára nem számítottunk. Laciapu az úton és a túloldali felhajtón keresett átjárást, túravezetőnk pedig az innenső oldalon próbálkozott egy jelzetlen úton, de ez utóbbi ismét bozótban végződött. A csapat többi tagja eközben az ösvény végpontján remélte, hogy nem kell visszafordulnia, ha már eddig eljött – autópálya-építők ritkán gondolnak a gyalogosokra.

Végül kicsit feljebb sikeresen átkeltünk az úton, legyalogoltunk a felhajtón és átvágtunk az építési területen, így végre ismét az eredeti földúton találtuk magunkat egy lovas tanya mellett. Festett jelzést továbbra sem láttunk, pedig az erdő tele volt csapással (de azzal nagyon)! Néhány arra járótól próbáltunk útbaigazítást kérni, ám ők csak a lovas tanya közelében sétálgattak és nem ismerték a terepet. Tudtuk, hogy a mellettünk emelkedő domb gerincén halad a piros jelzés, de a felfelé vezető piros + továbbra is homályban maradt. Végül találoztunk egy őskori pirossal, így megindultunk fölfelé. A széles ösvény egy idő után elkeskenyedett, több jelzés nem volt rajta, aztán körbefont bennünket a szederinda, ezért a ritkás, jól járható erdőben harántolva kezdtünk emelkedni, tudván, hogy a kb. 250 méter magas dombnak már nem lehet túl messze a teteje. De egyszer csak utunkat állta egy masszív kerítés, ráadásul 100 méterenként kitéblázva, hogy be ne tévedjünk, mert őrzött magánterület. Kerítés mellett haladásra kárhoztatva hamarosan egy vadkerítés is elélni állt derékszőgben az előzőre. Ezen ugyan akkora nyílás volt, hogy egy elefántcsorda is átkelhetett volna rajta, de az előző kerítés rendületlenül megakadályozott a felfelé haladásban, így inkább lefelé indulva kerültünk ki az egész bekerített terepet. Itt találoztunk a második piros jelzéssel, amiről csak az nem derült ki, hogy honnan került ide és hová tart, így inkább maradtunk a kerítés-kerülésnél. Szinte teljesen körbejártunk egy hektárnyi területet, míg elértünk egy újabb vadkerítéslyukhoz. A másik kerítés közben kámforrá vált, és innen végre fölfelé folytatódott az út, sőt valahonnan a régóta keresett piros + is előkerült, és a hátra lévő néhány 10

méteren fölvezetett a dombteteji piros ösvényre – mikor már magunktól is odataláltunk volna.

Ennyi kóválygás után „lerogytunk” a dombtetőn és kimerült energiánkat bőszen uszonnázással pótoltuk, majd edzésekppen a Szabó család karate-bemutatóját láthattuk, aztán nekivágtunk a napsütötte, jól jelzett úton. A bozótos is végre távolabb költözött az útból, csak néhány terjedelmes dagonyát kellett kerülgetni, így gyorsan róttuk a kilométereket. Már éppen azon kezdünk örvendezni, hogy felfestett jelzésen akadálymentesen haladunk, amikor utunkat állta egy újabb épülő autópálya, óriási szakadék formájában kb. 20 méterrel alattunk. A turistaút megfelelő irányba terelésére itt sem gondolt a kutya sem, a legközelebbi felüljárót kb. egy kilométerre láthattuk, de még igencsak épülőfélben, így a beton vízvezető csatornán ereszkedtünk le az autópálya szintjéig, átkeltünk a túloldalra, majd a másik vízvezetőn visszamásztunk a dombtetőre, és újból megkerestük a piros jelzést.

Néhány újabb kilométert egy indák által elvárszolt erdőben tettünk meg, majd egy távvezeték irtása után elénk tárult a Rákos-patak völgye, mélyén a patak által táplált tavakkal, és sok-sok lovastanyával. Szemben már Isaszeg házai integettek. Egy – valamilyen okból mufflonfejjel díszített – üres karám mellett egy pemetefűtől illatozó réten megettük az elemózsiank maradákeit, meghatároztunk néhány tavaszi növényt és gyönyörködtünk a kilátásban. Zoli segéd-túrávezetőnknek is telefonáltunk, hogy közeledünk az isaszegi tanyákhoz, de ők még javában fát vágtak távol a struccfarmtól.

Isaszegnek jó nagy határa van, a szélső karámoktól kezdve még vagy két kilométert gyalogoltunk a tanyák között, mikor a környék egyetlen szabadon kódorgó kutyája kezdett körözni körülöttünk valami veszett vigyorral az arcán. Túrávezetőnk az előzetes bejárásakor szerencsére már találkozott vele, így megnyugtathatta a csapatot, hogy a kutya teljesen ártalmatlan, csak jótröhög az ijedelmünkön. Ezután egy halastó mellett átkeltünk a Rákos-patakon, és máris a vasúti sínek mellett találtuk magunkat. Újabb párszáz méteres sínmenti gyaloglással a vasútállomásra érkeztünk, de segéd-túrávezetőnk és segédei még nem érkeztek meg, így fáradtan nekiláttunk vacsorázni, majd „Ki ér ide hamarabb?” versenyt hirdettünk a sötétedés, a következő vonat és a struccfarmra kalauzoló favágók között. Végül győzött a

tavaszi fáradtság, így lemondtunk a struccfarmról, miután kiderült, hogy még kilométereket kell gyalogolni hozzá. Másodjára jött az alkony, a harmadik helyezett a vonat lett, negyedik pedig Zoli segéd-túrávezetőnk, aki csak a következő vonatot érte el, így bozótirtásban szerzett harci sebesüléseiért csak egy későbbi időpontban nyert elismerést.

Sajnos a környéken épülő autópálya teljesen átírja a terepet: a térképen még virított, de már csak nyomokban létező piros + mentén a forgalom megindulása után nem lehet túrázni, csak a zöld jelzésen lehet majd kikerülni az új közlekedési csomópontot, ha az végre kiszabadul az áthatolhatatlan bozótból. A térképemre már a Medvefarmot is saját kezűleg rajzoltam föl, mert olyan régi. Aki ismer az 1991-ben született, és 1996-ban újranyomatott Gödöllői-domság térképénél fiatalabb példányt, esetleg olyat, amin már az épülő új út nyomvonala is szerepel, kérem, hogy tegye közzé.

Résztevők: Búr Márk, Hamara Andrea, Kertes Balázs, Kertes József, Majer Zsuzsanna, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, ifj. Szabó László Isaszegi favágók, akik majdnem elkísérték a struccfarmra: Hanák család és Magyar Zoltán.

Majer Zsuzsanna, MKE

Appony (Oponice) vár

Appony várának romjai a Nyitra folyó völgyére néző Tribecs hegység egyik, 333 méter magas nyúlványán omladoznak. A településtől DK-i irányban, mintegy 45 perc alatt érhetjük el a kicsiny területű váromot. A magasabb hegyvonulattól egy napjainkra jórészt betemetődött szárazárok választja el a XVII. századig lakott várat. Itt kezdődött egy nagyobb területű, valószínűleg csak palánkkal kerített gazdasági udvar, ahol a raktárak és istállók állhattak egykoron. Tovább haladva, magas kőfal fogad minket. Jobb kéz felől egy kör keresztmetszetű oszlop áll magányosan. Mivel körülötte minden leomlott az eltelt évszázadok alatt, nem tudni, hogy pontosan mi célt szolgált, nagy valószínűséggel valamelyik leomlott épület boltozatát tarthatta. Utunk csigavonalban vezet a magasabb szintek felé. Balról egy ajtó hívogat, ahol letekintve több méteres mélység tátong. Az egykori épületek tartógerendái rég leszakadtak, csak a vastag kőfalak állják még az idő ostromát. A Ny-i oldalt, mivel ezt egy támadható, sík terület övezi, az 1542-es esztendőben ágyúronddal erősítették meg. A magas – de viszonylag vékony falú – védőmű egy részen az alapokig leomlott, máshol teljes magasságig áll. Lassan elérkezünk Appony várának legrégebbi épületéhez, a szabálytalan ellipszis alakú toronyhoz. Tetejének lepusztult csonkjáról körbetekinthetünk a vár maradványain. Az É-i oldalt áll a legkésőbb emelt – és ezért

még jórészt álló – reneszánsz stílusú kétemeletes palotaszárny. Több helyen még a falakba épített, erősítő fagerendákat is észrevehetjük. Mivel a földékek rég elpusztultak, a vékony kőfal, ablaknyílásokkal meggyengítve – pusztulásra van ítélve. Appony szabálytalan alaprajzú belsőtornyos vára, bár a XVI. században bástyával erősítették meg, mindig is megmaradt magánföldesúri erősségnek, amit a kényelmi szempontok miatt elhagytak a tulajdonosai.

Valamikor az 1300-as esztendő előtt, a királyi adományként kapott földbirtok, védelemre alkalmas pontján építette fel a Csák

nemzetség Appony várának korai magját, a kis alapterületű belsővárat, annak legmagasabb pontján egy úgynevezett éllellátott henger alakú toronnyal. Első, napjainkig fennmaradt okleveles említése 1300-ból származik, mikor Csák nembeli Csák báró birtokát képezte. A földesúr halála után a Felvidék korlátlan hatalmú oligarchája, Trencsényi Csák Máté nagyúr örökölte meg, aki egészen az 1321-ben bekövetkezett haláláig szilárdan a hatalmában tartotta. Miután Anjou Károly Róbert király serege előtt behódolt a várnagya, az egész váruadalom a királyi Kamara kezelésébe került át. 1389-ben az örökös pénzzavarral küszködő Luxemburgi Zsigmond király elzlogosította Serkei Dezső bárónak. Három esztendő múlva már, Csekészért cserében, örökös birtokul Csekélszi Miklós nemes úr három fiúsított leányának {Angelika, Margit, Anna} és férjeiknek {Turóci Benedek, Zselizi Vesszős Tamás, Őri Péter} adományozta oda az uralkodó. A férjek közül Őri Péter lett az Apponyi nemesi familia őse, akik az erődítményt az egész fenállása alatt lakták. 1430-ban a Morvaországból rabló hadjáratra indult cseh husziták elfoglalták, és rövid ideig megszállva tartották.

Mivel a XVI. században idáig nem ért el a török hódoltság, Appony mindvégig megmaradt katonai szempontból jelentéktelen magánvárnak. Bár 1542-ben létesítettek egy ágyúronddal, de jelentősebb ostromló sereg ellenében védhetetlenné vált. Miután 1612-ben a földesúri familia

két reneszánsz kastélyt is létesített a völgybeli jobbágyfaluban, a lakásnak már kényelmetlenné váló középkori erődítményt csak háborús veszély esetére tartották meg végső menedékiül. Korabeli forrás szerint 1645-ben leégett az egész vár, ezután végleg elhagyták a lakói. Az azóta eltelt évszázadok alatt erősen romlásnak indult Appony vára, falai és épületei részben leomlottak. Ottjártamkor a várat megtisztították az erdőtől és az aljnövényzettől. Jelenleg a várban a magasabban álló falak állagmegóvása zajlik.

Orbán Imre, MKE